

en stor Del Fruer og Piger, som indrømmer, at det er Ret og rigtigt; men naar vi skulle have det ført ud i Virkeligheden, saa har det hidtil vist sig, at Fruerne just ikke have stor Lyst til at bortgive en Del af deres Eneherskermagt, og Pigerne mangle Frimodighed til at forme deres Ønsker som bestemte Fordringer.

Der er jo nok en Del Hjem, hvor Pigerne have en meget rimelig Fritid, men det er af Fruens Naade og ikke som en bestemt Ret. *Skal vi naa nogen virkelig Fremgang, saa maa Tjenestepigerne have Fritiden som en bestemt Ret, saa de ved, hvornaar de har den, og kan tage Bestemmelse om, hvad de ville bruge den til. Kun ved den Ordning bliver der nogen Forslag i Tiden.*

Mod Fordringen om en bestemt Fritid for Tjenestepiger stiller Fruerne temmelig hyppig den Indvending: «Vi maa arbejde tidlig og sent og have ingen Fritid, det er et ubilligt Forlangende, at Pigen skal have det bedre end vi.» — Dertil vil jeg kun svare: Fruen arbejder i sit eget og kan indrette sin Tid og sit Arbejde, som hun tror det bedst tjenlig for sine Interesser. *At have fri Bestemmelsesret over sin Tid og Arbejdskraft er, hvad jeg kalder Fritid.* Naar jeg forlanger en bestemt Fritid for Tjenestepiger, saa er det ikke en Tid, hvori hun intet skal udrette, men en Tid, i hvilken hun kan udrette *hvad hun vil*, arbejde for sig selv og sine egne Interesser, sy, stoppe, læse, tænke, hvile sig, gaa en Tur, tale med Venner, modtage Undervisning eller, hvad hun nu har Lyst til, aldeles efter eget Valg.

De daarlige Tider lægger ogsaa Hindringer i Vejen for Pigens bestemte Fritid. Folk indskrænke sig. Mange, som før holdt to Piger, nøjes med en, og de, som holdt en dygtig og vellønnet Pige, maa nu nøjes med en billigere og mindre dygtig, saa Husmoderen kan trænge til at tage al den Nytte af Pigen, hun kan faa.

Men hvor Forholdene saaledes nøder Folk til at indskrænke sig, maa de gøre det med Rimelighed og Fornuft. Det kan ikke nytte, at de forlange det samme Arbejde af en Pige, som af to; de maa derimod befitte sig paa at gøre Husholdningen simplere, mere enkelt og fordringsløs. — Madstellet tager i de fleste Hjem meget mere Tid end nødvendig. Skal Kvinderne faa Tid at tage virksom Del i Arbejdet for en bedre Samfundsordning, saa maa de se at indrette deres Hjem mere tidsbesparende. Saa længe den ene Halvdel af Menneskeslægten tilbringer omtrent al sin Tid med at fodre og opvarte den anden, saa have vi kun daarlig forstaaet at værdsætte vore Evner og Kræfter og at arbejde paa deres Udvikling.

Hvad enten det nu vil falde os mere eller mindre besværlig at lade Pigen faa den bestemte Fritid, saa maa vi huske paa, at det er *vor Pligt og hendes Ret*.

Det nytter kun lidt vi tale om og arbejde for Frigørelse og Ligestilling, dersom det kun er vor egen Frigørelse fra de Baand, som uretfærdigt trykke os, og vor Ligestilling med dem, som have mere Ret end vi. Skal der være Alvor i Arbejdet, maa vi have dem med, som er længst tilbage, som Uretten har trykket dybest ned, fordi de ejede mindst Modstandsevne. *Vi maa øve Ret mod dem i det smaa, mens vi kæmpe for at naa Ret for os alle i det hele og store.* Det er ikke alene de udviklede og begavede Kvinder, som ved særlig Dygtighed har tilkæmpet sig en Stilling, der har Ret at nyde Samfundets Goder, det er ogsaa dem, som knap har Mod til at klage, end sige til at kæmpe, og dem, som i langvarig Underkuelse ere blevne sløve. Lad os arbejde for Tjenestepigens Ret med Følelsen af, at hun hører med til de danske Kvinder, som skulle tilkæmpe sig en retfærdigere Stilling i Samfundet.

Bort med Fruetitlen!

Redaktør Johanne Meyer!

Da jeg gentagne Gange er bleven opfordret til at abonnere paa »Hvad vi vil«, og jeg som Socialdemokrat paa en vis Maade havde Forpligtelser til at støtte et Foretagende, som vel nærmest skulde være til Fordel for de arbejdende Kvinder, beder jeg Dem optage nedenstaaende Erklæring i Deres ærede Blad.

Jeg betragter det for at være urigtigt, at man i et Blad, som er bestemt for arbejdende Kvinder, bruger Titlen »Frue« om enkelte Kvinder, medens

man om den større Masse af Kvinder, som omtales i Bladet ikke bruger denne Benævnelse, og heller ikke paa en passende Maade kunde bruge »Frue« om Kvinderne i de arbejdende Kvinders Organisation. Man gør sig derved skyldig i et Brud paa det demokratiske Princip, som jeg ikke kan billige.

Naar Titlen »Frue« forsvinder fra Bladets Spalter, skal jeg abonnere paa »Hvad vi vil«.

Neta Larsen.

*

*

*

Det gør os naturligvis ondt, at vi ikke kan tælle Neta Larsen mellem vore Abonnenter, da hun har en saa udviklet Fællesskabsfølelse, at hun føler sig forpligtet til at støtte det Blad, der taler de forrettedes Sag — Arbejderne — og Kvinderne i alle Samfundslag, men vi haabe, efter at have gjort Rede for vor Opfattelse af denne Sag, at vi i Fremtiden kan have den Glæde at sende hende »Hvad vi vil«.

For det første er vi enige med hende i Opfattelsen af Lighedsprincippet, at det burde være ens; ja, jeg gaar endog for mit *personlige* Vedkommende endnu meget videre, idet jeg mener, at alle vi, der deler det bedste med hinanden, Kærlighed til Mennesker, til alt det ædle i Livet, vi, der er blevne enige om at sætte vort Liv ind paa at arbejde mod Fattigdom, Nød og Uretfærdighed, at vi maa føle os som Søkende, der tiltaler hinanden med det fortrolige *du*; derfor har jeg altid været *dus* med mine Tjenestepiger, naar de har delt mine Anskuelser, ti saa har jeg følt det var ikke mine Tjenere, men det var mine Venner, der hjalp mig med mit Arbejde; saa Lighedsprincippet deler jeg fuldstændigt, naar vi gensidig er enige herom imellem Venner og Meningsfæller, ønsker jeg helst at tiltales med mit Fornavn og *du*!

Men hvad skal vi bruge i Omtale og over for Fremmede. Neta Larsen mener, at »Frue« passer ikke over for de arbejdende Kvinder, men saa passer heller ikke Hr., thi baade Frue og Herre betyder egentlig de, der har Husstand. For Mændenes Vedkommende kan man lettere kaste Hr.'et bort, da Mændene jo altid har en eller anden Stilling man kan sætte foran, f. Ex. Skomager Petersen, Skræder Nielsen, og ogsaa undertiden kan man sige Væverske Svendsen, Syerske Hansen, men den gifte Kvinde har jo sjælden selvstændigt Erhverv, hvorfor man for det meste bruger Ordet Frue for at betegne, at det er en gift Kvinde, og Frue er et smukt velklingende dansk Ord, som kommer af det nordiske Gudenavn Freja — Husfreja — Husfrue — Frue. Vil Neta Larsen hellere have, vi skal bruge det grimme »Madam«, ja, hvis vi kunde bruge det smukke franske Madame eller det engelske Mad'am, men det passer endnu meget mindre, thi hvor mange af os er Damer, dertil kræves ikke alene en indre Dannelse, men ogsaa en fuldendt Formfuldhed i den ydre Maade at færdes paa, som meget faa Kvinder er i Besiddelse af. Saa vi har intet andet Valg over for Fremmede og i Samtale end at sige Herre og Frue, men iblandt Meningsfællerne bør vi kaste Titlen bort og kalde hinanden for Fornavn og Efternavn.

Dog, dette er og bliver dog en ren ydre Ting, som ganske vist har sin Betydning, at vi tænker over de Udtryk, vi bruger, men der er en anden Side af vor Tale der i en langt vigtigere Grad trænger til at